

A szabványokról szóló információk automatizált rendszere a Szovjetunióban

A Szovjetunió szabványügyi hivatala, a Goszsztandart SZSZSZR az elmúlt évek során kifejlesztette a szabvány-információk automatizált rendszerét (*Avtomatizirovannaja szisztema naucsno-tehniczeszkaj informacii po normativno-tehniczeszkaj dokumentacii, ASZNTI NTD*). Ez kompatibilis lesz az Országos Automatizált Információs Rendszerrel (*Goszudarsztvennaja avtomatizirovannaja szisztema naucsno-tehniczeszkaj informacii, GASZNTI*), a szabványosítási információs alrendszerekkel, az ágazati automatizált információs rendszerekkel (*Otraszlevaja avtomatizirovannaja informacionno-poiskovaja szisztema, OAIPSZ*), amelyek lehetővé teszik a tervezők és a szabványosítási szakértők ellátását szabványokról szóló információkkal valamennyi ágazatban.

Az ASZNTI NTD jelenleg több mint 660 ezer szabvány és normatív-műszaki dokumentum adatait őrzi. Ezek közül több mint 20 ezer a szovjet országos szabvány, több mint 200 ezer az ágazati szabvány és műszaki előírás, több mint 400 ezer a külföldi és több mint 40 ezer a nemzetközi szabvány.

Ezt az állományt folyamatosan fejlesztik, illetve felfrissítik. Évente pl. több mint 3 ezer hazai és mintegy 2500 KGST-szabvány kerül be a rendszerbe. A hatodik öt éves tervben több mint 12 ezer új szabvánnyal és normatív műszaki dokumentummal kell a rendszernek számolnia.

A feldolgozandó dokumentumokról a következő adatokat tartják nyilván: jelleg, szám, a jóváhagyás és az érvénybelépés időpontja, a szabvány tárgya, a szabványban található valamennyi mutató és paraméter, utalások más szabványokra. Mindez a bibliográfiai és a faktográfiai szolgáltatásokat egyaránt lehetővé teszi.

A fentiekből következően a rendszernek az alábbi feladatokat kell teljesítenie:

- statistikai elemzések a népgazdaság és a szabványosítás tervezése körében;

- a szabványosítási tervek optimalizálása különféle kritériumok szerint (komplexitás, alkalmazási lehetőségek, hatékonyság, használói észrevételek stb.);

- a szabványosítás tárgyainak és azok paramétereinek meghatározása, a szabványosítási tervek kidolgozásához szükséges döntések előkészítése;

- információkeresés különféle szempontok szerint.

TKACSEV, L. L. – TARAN, V. A. – PAVLOVA, Z. I.: Avtomatizirovannaja szisztema naucsno-tehniczeszkaj informacii po normativno-tehniczeszkaj dokumentacii (ASZNTI NTD). = Naucsno-Tehniczeszkaja Informacija, 2. sor. 4. sz. 1978. p. 14–17./

(Futala Tibor)

Ismeretfeltárás számítógépes rendszerben

Az ismeretek kezelésének problémái

Ma, amikor az ismeretek minden ágában nemcsak igen sok dokumentum jelenik meg, hanem mind több nem várt kapcsolatra derül fény az egyes ismeretágak között, sőt még több, látszólag egymástól igen távol eső szakterület ismereteit kellene egymással vonatkozásba hozni, egyre nagyobb nehézségbe ütközik a dokumentumok olcsó előállítás, széles körű terjesztése és az e munkával megbízott tájékoztató intézmények szervezése.

A legnagyobb baj azonban az, hogy a dokumentumra orientált, papírtömegre épített információs rendszerek nehézsége meggátolja mind a személyek – egyes kutatók vagy csoportok – mind a gondolatok integrálódását, azt a komplex gondolkodást, amelyre az innovációk létrejöttéhez feltétlenül szükség van. A világ tudományos és műszaki ismereteinek irodalomáradata tetőzött. Ezen már csak az elektronika segítségével lehetünk úrrá, de csak akkor, ha az általa kínált lehetőséget nem csupán a fogyóban lévő papírmennyiség pótlására használjuk az információk eddigi kezelésmódjának változatlanul hagyása mellett.

Software – hardware

A számítógépnek általában csak néhány speciális alkalmazási módja használatos, és a benne rejlő számos lehetőség kiaknázatlan marad. Íme csupán mutatóba, hatékony felhasználásának néhány példája.

Grafikus ábrázolás: a számítógép a legbonyolultabban összetett kapcsolatokat két vagy három dimenziós hálózatok formájában is ábrázolni tudja, a vonalas ábrázoláson túl, szükség esetén, még színek segítségével is.

Grafikus feltérképezés: a felhasználó által kiválasztott adatok komplex viszonyítását a számítógép akár több négyzetméteres méretben, több színben feltérképezi.

Szerkezetfeltárás: a vegyészek számára gépi programok állnak rendelkezésre molekulaszervezetek összefüggéseinek feltárására. Hasonló megközelítést lehetne alkalmazni fogalmi kapcsolatok megvilágítására is.

Számítógépes konferencia szervezés: az NSF (National Science Foundation = Nemzeti Tudományos Alap) most vizsgálja földrajzilag egymástól távol élő személyek, az ún. láthatatlan kollégium terminálok segítségével való összeköttetésének lehetőségét. A résztvevők egy adott napirendhez tartozó információikat kicserélik egymással, tárolják és értelmezik, ami már megközelíti a fogalmak komplex hálózatának kialakítását.